

Sygn. akt I ACa 838/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Maciej Dobrzyński

Sędziowie: SA Dorota Markiewicz

SO del. Jan Wawrowski (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2014 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) spółki jawnej z siedzibą w N.

przeciwko E. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt I C 870/11

- 1. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w punkcie I (pierwszym) w ten sposób, że uchyla nakaz zapłaty z dnia 11 lutego 2011 r., wydany przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, w sprawie sygn. akt I Nc 3/11 w części zasądzającej od pozwanej na rzecz powoda ustawowe odsetki od kwoty 200 000 zł (dwieście tysięcy złotych) za okres od dnia 9 listopada 2010 r. do dnia 23 lutego 2011 r. i w tym zakresie powództwo oddala;***
- 2. oddala apelację co do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I (pierwszym) zaskarżonego wyroku w pozostałej części;***
- 3. umarza postępowanie apelacyjne w pozostałym zakresie;***
- 4. zasądza od E. Z. na rzecz (...) spółki jawnej z siedzibą w N. kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.***

Sygn. akt I ACa 838/14

UZASADNIENIE

Pozwem z 14 stycznia 2011 r., sprecyzowanym w piśmie procesowym z 7 lutego 2011 r., (...) spółka jawna z siedzibą w N. wniósł o zasądzenie od E. Z., nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, kwoty 200 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 9 listopada 2010 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W razie wniesienia przez pozwaną zarzutów od nakazu zapłaty, wniósł o wydanie wyroku, którym nakaz zapłaty będzie w całości utrzymany w mocy.

Pozew oparto na wekslu wypełnionym na kwotę dochodzoną pozwem. Uzasadniając swoje roszczenie powód wskazał, że weksel został wystawiony przez pozwaną, zaś powód nabył ten weksel w drodze indosu od remitenta J. W. (1).

W dniu 11 lutego 2011 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana wniosła zarzuty od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o uchylenie nakazu i odrzucenie pozwu, a w razie nieuwzględnienia tego wniosku o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu zarzutów pozwana podniosła, iż nakaz został wydany na podstawie weksla indosowanego na rzecz (...) spółka jawna z siedzibą w N., natomiast pozew o zapłatę z tego weksla wniesiony został przez A. K. (1), jako osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...) A. K. (1) w W., który według twierdzeń pozwanej nie posiada legitymacji procesowej w tej sprawie. Pozwana, powołując się na treść art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., wskazała też, iż między tymi samymi stronami toczyła się sprawa o przedmiotową wierzytelność, zakończona prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie o sygn. akt I C 2635/04. Pozwana zakwestionowała również autentyczność weksla, który był podstawą wydania nakazu zapłaty z dnia 11 lutego 2011 r. wskazując, iż weksel jest dokumentem podrobionym, gdyż widniejący podpis wystawcy weksla nie jest podpisem E. Z..

Postanowieniem z dnia 1 marca 2012 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie oddalił wniosek pozwanej o odrzucenie pozwu.

W trakcie dalszego postępowania strony popierały swoje stanowiska.

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty z dnia 11 lutego 2011 r., sygn. akt I C 3/11 – punkt I oraz rozliczył koszty wynagrodzenia biegłego i pełnomocnika z urzędu pozwanej – punkty II-V.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia Sądu Okręgowego.

W dniu 7 marca 2003 r. pomiędzy pozwaną, a pozostającym poza sporem J. W. (1), została zawarta umowa pożyczki na łączną kwotę 200 000 zł na wykończenie i remont mieszkania położonego w P.. Wskazana kwota nie była wypłacona jednorazowo, a kwoty były przekazywane pozwanej sukcesywnie, w zależności od potrzeb. Jako zabezpieczenie roszczeń wynikających z ww. umowy pożyczki we wrześniu 2008 r. pozwana podpisała weksel in blanco, na którym zostało oparte powództwo i wydała go J. W. (1). Pozwana podpisała weksel po uzgodnieniu z J. W. (1) kwoty, na którą został wypełniony.

W dniu 3 czerwca 2008 r. (...) spółka jawna nabył przedmiotowy weksel, już wypełniony, w drodze indosu od J. W. (1) i został wierzycielem wekslowym.

Pismem z dnia 3 listopada 2010 r. powód skierował do pozwanej wezwanie do zapłaty weksla wystawionego na kwotę 200 000 zł w terminie ostatecznym do dnia 8 listopada 2010 r. Pozwana żądanej kwoty nie zapłaciła w żadnej części.

Na skutek zawiadomienia pozwanej toczyło się postępowanie karne w sprawie sfalszowania weksla wystawionego na nazwisko E. Z., a będącego przedmiotem niniejszego postępowania oraz w sprawie usiłowania doprowadzenia w dniu 3 listopada 2010 r. E. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 200 000 zł poprzez wysłanie pozwanej wezwania wekslowego do zapłaty zaległych należności do dnia 8 listopada 2010 r. Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2012 r. postępowanie w sprawie umorzono z powodu niewykrycia sprawcy, natomiast co do usiłowania doprowadzenia E. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem - z uwagi na brak ustawowych znamion czynu zabronionego.

W tak ustalonym stanie faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że z okoliczności niniejszej sprawy wynika, iż powód AK# (...) spółka jawna wszedł w posiadanie weksla, uzupełnionego na kwotę 200 000 zł, w drodze indosu i tym samym stał się wierzycielem wekslowym, natomiast pozwana E. Z. jest dłużnikiem wekslowym.

W postępowaniu nakazowym, w jego fazie zapoczątkowanej wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty, dochodzi do przerzucenia ciężaru dowodu na stronę pozwaną (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 października 2010 r., IVCSK 109/10, LEX nr 898262; także Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 27 września 2012 r., VI ACa 383/12, Lex nr 1223497). Prawo wekslowe w art. 17 reguluje sprawę zarzutów w ścisłym powiązaniu z indosem. Wierzycielowi, który nabył weksel przez indos, dłużnik może przeciwstawić jedynie zarzuty obiektywne. Wyjątkowo może mu przeciwstawić zarzuty subiektywne, jeżeli nabywając weksel nabywca działał świadomie na szkodę dłużnika.

Sąd Okręgowy uznał, że w konkretnym stanie faktycznym, powód nabył weksel wypełniony przez J. W. (1) w czerwcu 2008 r. Weksel został wypełniony w sposób prawidłowy. Pozwana nie udowodniła, mimo spoczywającego na niej ciężaru dowodu, że weksel został wypełniony niezgodnie z upoważnieniem. Upoważnienie do wypełnienia weksla według własnego uznania zostało udzielone remitentowi poprzez wręczenie weksla in blanco, podpisanego przez pozwaną a następnie przeszło z wszystkimi prawami na kolejnego prawnego nabywcę weksla. Powstanie stosunku prawnego związanego z wekslem in blanco nie wymaga konieczności wyraźnego ustalenia na piśmie sposobu wypełnienia weksla, może to nastąpić w sposób dorozumiany.

Zdaniem Sądu Okręgowego zarzut pozwanej w przedmiocie sfalszowania jej podpisu na wekslu in blanco, w świetle zebranych dowodów, jest niewiarygodny. Podpis ten został poddany wnikliwej ekspertyzie, której materiał porównawczy stanowiły wzory pisma ręcznego i podpisy E. Z.. Wzory porównawcze obejmują zapisy ręczne i podpisy pochodzące z obszernego przedziału czasowego, który obejmował lata 2004 -2012, pochodzące więc zarówno z okresu zbliżonego do daty powstania podpisu dowodowego, jak i z okresów późniejszych. Całość materiału porównawczego została nakreślona płynnie i naturalnie przez ich wykonawczynię, a przeprowadzona w jego obrębie analiza identyfikacyjna pozwoliła na stwierdzenie, że zostały wykonane przez jedną osobę. Na potrzeby tego postępowania przeprowadzono szczegółową analizę identyfikacyjno-porównawczą pomiędzy materiałami dowodowymi (weksel) i porównawczymi. Badania te wykazały występowanie istotnych cech zbieżnych w zespołach graficznych cech identyfikacyjnych pomiędzy czytelnym i dwuczłonowym podpisem dowodowym o treści (...), występującym na wekslu z dnia 3 czerwca 2008 r., a wzorami podpisów i pisma ręcznego pozwanej.

Odnosząc się do zarzutu pozwanej, iż treść wniosków zawartych w opinii wydanej na podstawie ekspertyzy kryminalistycznej, w postępowaniu karnym prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w Pruszkowie w sprawie 1 Ds. 1552/1 wskazuje, że podpis E. Z. nie jest podpisem autentycznym, Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z art. 11 zdanie pierwsze k.p.c., ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Oznacza to, że sąd – rozpoznając sprawę cywilną – musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (wyrok SN z dnia 14 kwietnia 1977 r., IV PR 63/77, LEX nr 7928). Postępowanie karne w sprawie sfalszowania weksla wystawionego na nazwisko E. Z., w sprawie 1 Ds. 1552/11, zostało umorzone z powodu niewykrycia sprawcy, a sprawa ta nie została skierowana na drogę postępowania sądowego, nie zapadł w niej żaden wyrok. Na niniejsze postępowanie mógłby mieć wpływ jedynie wyrok karny, natomiast nie są wiążące inne ustalenia dotyczące okoliczności ubocznych. Sąd nie jest związany opinią wydaną w postępowaniu karnym przygotowawczym.

W ocenie Sądu Okręgowego, w konkretnych okolicznościach niniejszej sprawy, zarzut sfalszowania podpisu pod wekslem nie znajduje skutecznego potwierdzenia w materiale dowodowym.

Zdaniem Sądu Okręgowego dłużnik wekslowy może przeciwstawić dalszemu wierzycielowi, który nabył weksel przez indos, tylko zarzuty obiektywne. Wyjątkowo może przeciwstawić zarzuty subiektywne wierzycielowi, który nabywając weksel działał świadomie na szkodę dłużnika. Taka sytuacja nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Dłużnik bowiem musi udowodnić, że nabywca działał świadomie na jego szkodę. Takie dowody w niniejszej sprawie nie zostały przeprowadzone i nie były w ogóle powoływane przez stronę pozwaną.

Sąd I instancji uznał, że w świetle dokonanych ustaleń i zebranych dowodów, pozwana nie wykazała, że powód działał świadomie na szkodę dłużnika w chwili nabycia weksla. Z twierdzeń powoda wynika, że nigdy nie toczyło się przeciwko

niemu żadne postępowanie karne z doniesienia pozwanej. Nic nie wie na temat postępowania prowadzonego przez prokuraturę i nie był przesłuchiwany przez żadne organa na okoliczność przedmiotowego weksla.

Wymóg świadomego działania na szkodę dłużnika oznacza, iż nie wystarcza tylko, aby nabywca w chwili nabycia weksla wiedział o istnieniu takich zarzutów. Nacisk należy położyć na świadomość nabywcy, iż chciał on wyrządzić dłużnikowi szkodę, pozbawiając go, poprzez nabycie weksla w drodze indosu możliwości podniesienia zarzutów. Jeżeli nabycie tą drogą weksla i jego zapłata nie prowadzą do wyrządzenia szkody, a jedynie prowadzą do wyegzekwowania należności, którą był zobowiązany zapłacić dłużnik, brak jest podstaw do stwierdzenia, że ma miejsce świadome działanie na szkodę dłużnika wekslowego w rozumieniu art. 17 prawa wekslowego (vide: wyrok SN z dn. 13.02.2003 III CKN 567/01 LEX nr 78866). W niniejszej sprawie pozwana skupiła się w głównej mierze na zakwestionowaniu twierdzeń powoda przytoczonych w pozwie, a dotyczących stosunku podstawowego. Nie udowodniła jednak, nawet w części, bezpodstawności wywodzących się ze stosunku podstawowego roszczeń.

Zważywszy na powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 496 k.p.c., utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty, uznając również żądanie pozwu w zakresie odsetek ustawowych, gdyż pozwana pozostawała w opóźnieniu ze spełnieniem roszczenia powoda od daty wskazanej w wezwaniu do zapłaty (art. 481 k.c.).

Na podstawie art. 288 k.p.c. Sąd Okręgowy przyznał biegłemu wynagrodzenie za stawiennictwo na rozprawie. Na podstawie § 19 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 6 i § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej adwokata ustanowionego z urzędu przyznano pełnomocnikowi z urzędu ustanowionemu dla pozwanej, ze Skarbu Państwa, wynagrodzenie tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana zaskarżając go w całości.

Pozwana zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

a) art. 10 pr. weksl. w zw. z art. 103 pr. weksl. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu przez Sąd, iż weksel został wypełniony w sposób prawidłowy i zgodnie z porozumieniem, podczas gdy przedmiotowy weksel niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został wbrew woli pozwanej i niezgodnie z upoważnieniem;

b) art. 17 pr. weksl. w zw. z art. 103 pr. weksl. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu przez Sąd, że powód nabywając weksel nie działał na szkodę pozwanej i że pozwana nie może wobec powoda zasłaniać się zarzutami opartymi na stosunkach osobistych z remitentem weksla, podczas gdy powód nabywając weksel świadomie działał na szkodę dłużnika (pозwanej), nabył weksel w złej wierze i celowo zmierzał do pozbawienia pozwanej zarzutów ze stosunku podstawowego, stąd pozwanej przysługiwać powinny w sprawie zarówno zarzuty obiektywne jak i subiektywne;

c) art. 10 pr. weksl. w zw. z art. 102 pr. weksl i art. 34 pr. weksl. w zw. z art. 103 pr. weksl. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegający na uznaniu przez Sąd I instancji, że weksel in blanco podpisany przez pozwaną w marcu 2003 r. bez oznaczonej daty płatności i bez zgody pozwanej jako wystawcy weksla na wpisanie dowolnej daty płatności jest płatny w dniu wskazanym na wekslu jako termin płatności (8 listopada 2010 r.), a nie za okazaniem, w związku z czym nie musi być przedstawiony do zapłaty w ciągu roku od dnia wystawienia;

d) art. 38 pr. weksl. w zw. art. 103 pr. weksl. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu przez sąd, że wezwanie do zapłaty weksla z 3.11.2010 r. skierowane do pozwanej ma skutek przedstawienia w terminie weksla do zapłaty;

e) art. 481 par. 1 KC przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu przez sąd, że powodowi należą się od pozwanej odsetki ustawowe liczone od dnia wezwania do zapłaty, podczas gdy wezwania do zapłaty nie można uznać za skuteczne (weksel nie został przedstawiony do zapłaty przez powoda - spółkę jawną lecz przez A. K. prowadzącego działalność gospodarczą, pozwanej nie przedstawiono oryginału weksla ani też nie wskazano miejsca gdzie z wekslem można było się zapoznać, ponadto wezwanie do zapłaty weksla było przedwczesne), a brak takiego powiadomienia wyklucza uznanie zwłoki dłużnika, ze skutkami dla odsetek;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

a) art. 299 KPC w zw. z art. 227 KPC w zw. z art. 3 KPC w zw. z art. 493 § 1 KPC poprzez oddalenie wniosku pozwanej i nie przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, mimo iż pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, zaniechanie obowiązkowi dążenia do ustalenia prawdy materialnej, pozbawienie pozwanej możliwości udowodnienia swoich twierdzeń oraz niezasadne przyjęcie, że przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron jest niecelowe i prowadzi do przedłużenia toczącego się postępowania, podczas gdy dowód ten był niezbędny celem wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, które to nie mogły być wyjaśnione za pomocą innych środków dowodowych i nie zmierzały do przedłużenia postępowania, gdyż na rozprawie w dniu 14 listopada 2013 r. obecny był osobiście zarówno powód jak i pozwana, stąd dowód ten mógł być przeprowadzony niezwłocznie i bez uszczerbku dla toczącego się postępowania;

b) art. 245 KPC poprzez przeprowadzenie przez sąd I instancji dowodu z samej kserokopii umowy pożyczki z dnia 7 marca 2003 r. i przyjęcie, że niepoświadczona za zgodność kopia umowy jest dokumentem w rozumieniu kodeksu postępowania cywilnego i jako dokument prywatny świadczy o istnieniu oryginału oraz że osoby, które go podpisały złożyły oświadczenie o treści zawartej w dokumencie, podczas gdy nie poświadczona odbitka ksero nie ma waloru dokumentu w rozumieniu procedury cywilnej, nie zawiera oryginalnego podpisu pozwanej i nie stanowi dowodu w sprawie i nie może zastąpić oryginału dokumentu na bazie którego powstała, tym bardziej, iż pozwana kwestionuje prawdziwość rzekomego jej podpisu na w/w kserokopii;

c) art. 246 KPC w zw. z art. 247 KPC poprzez dopuszczenie pomimo ustawowego ograniczenia dowodu z zeznań świadka J. W. (1) (jednej ze stron rzekomej umowy pożyczki) na okoliczność faktu dokonania czynności prawnej między stronami w dniu 7 marca 2003 r. i ponad osnowę tego dokumentu, podczas gdy dowód ten mógł być przeprowadzony jedynie w sprawie między uczestnikami tejże czynności, a w niniejszym postępowaniu tożsamość stron nie zachodziła, a zatem dowód ten był niedopuszczalny; d) art. 233 § 1 KPC poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, sprzeczną z zasadami logiki oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, ich ocenę oraz sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności poprzez przyznanie mocy dowodowej kopii umowy pożyczki, uznanie, że pozwana nie wykazała iż weksel został wypełniony niezgodnie z upoważnieniem oraz że powód działał świadomie na szkodę pozwanej w chwili nabycia weksla, także że zeznania świadka J. W. są spójne i korespondują z pozostałą częścią materiału dowodowego, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności zarzuty pozwanej od nakazu zapłaty świadczą o wypełnieniu weksla niezgodnie z upoważnieniem, a zeznania świadka J. W. okoliczność tą potwierdzają;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę wyroku i ich sprzeczność z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegający na ustaleniu przez sąd I instancji, że:

a) pozwana zawarła z J. W. (1) umowę pożyczki (pożyczek) opiewającą na łączną kwotę 200 000 zł oraz, że ta okoliczność nie była przedmiotem sporu między stronami, podczas gdy oryginał umowy pożyczki nie został w sprawie przedstawiony, a pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty kwestionowała istnienie zobowiązania wobec J. W. (1), które mogłoby stanowić podstawę do wystawienia weksla na kwotę 200 000 zł, w tym zawarcie umowy pożyczki i prawdziwość rzekomo złożonego przez nią podpisu na umowie i wekslu, a także otrzymanie od J. W. (1) jakiegokolwiek kwoty pieniężnej;

b) we wrześniu 2008 roku weksel in blanco, na którym zostało oparte powództwo został podpisany przez pozwaną i wydany J. W. (1) jako zabezpieczenie roszczeń wynikających z umowy pożyczki na łączną kwotę 200 000 zł, podczas gdy w treści weksla jako data wystawienia został wpisany dzień 3 czerwca 2008 roku, a świadek J. W. (1) zeznał, że „nie pamięta, w którym roku pozwana podpisała weksel. Mógł to być rok 2003 (...)”(protokół rozprawy z 14.11.2013 r., k. - 529), a także zeznał „przypuszczam, że data wpisana na wekslu, tj. 3 czerwca 2008 r. to data, w której zaniósłem weksel powodowi. Nie wiem dlaczego nie wpisałem daty wystawienia weksla" (protokół rozprawy z 14.11.2013 r., k.-530);

c) czas nakreślenia na wekslu in blanco podpisu przez pozwaną nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy data wystawienia weksla to jeden z istotnych ustawowych elementów weksla własnego (art. 101 pkt 6 pr. weksl.) i ma znaczenie prawne dla obliczania różnych terminów ustawowych, jak również dla oceny zdolności wekslowej oraz zdolności do zaciągania zobowiązań wekslowych wystawcy weksla;

d) pozwana nie kwestionowała sporządzonej przez biegłego T. J. metodyki sporządzenia opinii ani sposobu jej sporządzenia, czy materiału na którym opinia została oparta, podczas gdy zarówno pozwana jak i jej pełnomocnik z urzędu podnosili zarzut niepełności w/w opinii z uwagi na brak badań fizykochemicznych pozwalających na ustalenie czasu nakreślenia podpisu na wekslu, oraz fakt, że w aktach sprawy znajduje się opinia biegłego R. P. sporządzona w postępowaniu karnym, która w zakresie wniosków końcowych jest odmienna od opinii biegłego T. J., tj. nie potwierdza autentyczności podpisu pozwanej na wekslu;

e) powód nabywając weksel nie działał świadomie na szkodę pozwanej jako dłużnika wekslowego, podczas gdy powód nabył weksel w złej wierze, w chwili nabycia weksla od remitenta - J. W. (1) wiedział (ze sprawy sądowej toczącej się przed Sądem Okręgowym w Białymstoku, o sygn. akt I C 2635/04, której był stroną) o okolicznościach istotnych z punktu widzenia przepisu art. 10 i art. 17 pr. wekslowego, tj. o istnieniu zarzutów jakie pozwanej przysługiwały wobec J. W. (1) - remitenta, tym samym nabywając weksel in blanco przez indos po jego uzupełnieniu działał świadomie na szkodę pozwanej;

f) powód (...) spółka jawna) w dniu 3.11.2010 r. skierował do pozwanej wezwanie do zapłaty weksla, podczas gdy wezwania do zapłaty dokonał inny podmiot, tj. A. K. (1) prowadzący działalność pod nazwą (...) A. K. (1).

Wskazując na powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za I i II instancję

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji jako bezzasadnej i zasądzenie od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja pozwanej jest zasadna tylko w niewielkiej części dotyczącej zasądzonych odsetek od należności głównej.

W tym zakresie należało uznać za trafne zarzuty dotyczące błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i ich sprzeczność z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji naruszenia prawa materialnego art. 38 w związku z art. 103 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe oraz art. 481 § 1 k.c.

Sąd I instancji bezzasadnie uznał, że wezwanie do zapłaty weksla z dnia 3.11.2010 r. zostało skierowane do pozwanej przez powoda, podczas gdy z jego treści, a także wskazanego w nim rachunku bankowego, jednoznacznie wynika, że wezwania do zapłaty dokonał inny podmiot, tj. A. K. (1), prowadzący działalność pod nazwą (...) A. K. (1). Ponadto pozwanej nie przedstawiono wówczas oryginału weksla ani też nie wskazano miejsca gdzie z przedmiotowym wekslem można było się zapoznać.

Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 20 września 2002 r., I ACa 165/02 (OSA 2003/4/14) nieprzedstawienie weksla wystawcy nie zwalnia go z obowiązku zapłaty sumy wekslowej, lecz rodzi skutek w postaci utraty możliwości dochodzenia odsetek za okres do daty okazania (art. 38 Prawa wekslowego). Należy także podzielić stanowisko tutejszego Sądu Apelacyjnego zawarte w wyroku z dnia 4 kwietnia 2013 r., I ACa 1244/12 (LEX nr 1313440), że poinformowanie wystawcy weksla własnego o możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w dniu oraz miejscu jego płatności może być uznane za spełniające wymaganie określone w art. 38 ustawy z 1936 r. – Prawo wekslowe. W takim przypadku przedstawienie weksla do zapłaty następuje nie z chwilą wystosowania do wystawcy stosownego zawiadomienia, ale w dniu, w którym mógł on faktycznie dokonać oględzin weksla i ustalić, czy jest zobowiązany do jego zapłaty.

W konsekwencji należało zatem uznać, że skuteczne przedstawienie pozwanej weksla do zapłaty nastąpiło dopiero w trakcie procesu w dniu doręczenia nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu, tj. 23 lutego 2011 r., stąd żądanie odsetek za okres do tej daty było niezasadne.

Zasadny był również zarzut dotyczący błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie daty podpisania przez pozwaną weksla in blanco we wrześniu 2008 roku i wydania go wówczas J. W. (1), gdyż jak słusznie podnosi skarżąca, w treści weksla jako data wystawienia został wpisany dzień 3 czerwca 2008 roku, a świadek J. W. (1) zeznał, że „nie pamięta, w którym roku pozwana podpisała weksel. Mógł to być rok 2003 (...)”, „przypuszczam, że data wpisana na wekslu, tj. 3 czerwca 2008 r. to data, w której zaniósłem weksel powodowi. Nie wiem dlaczego nie wpisałem daty wystawienia weksla”,

Jednak okoliczność ta nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż pozwana nie podnosiła zarzutów dotyczących zdolności wekslowej oraz zdolności do zaciągania zobowiązań wekslowych w chwili faktycznego podpisania weksla, a weksel własny in blanco nie musiał posiadać daty wystawienia w chwili jego podpisania.

W pozostałym zakresie ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny podziela je oraz przyjmuje za własne

Wbrew zarzutom apelacji brak jest podstaw do uznania, że Sąd I instancji dopuścił się naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia.

Sąd Okręgowy zasadnie oddalił wniosek pozwanej o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron, gdyż zgodnie z art. 299 k.p.c., sąd dopuszcza ten dowód, jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a materiał dowodowy zgromadzony w sprawie był wystarczający do rozstrzygnięcia powództwa. W szczególności dowód ten nie mógłby wnieść nic istotnego do rozstrzygnięcia w zakresie okoliczności podpisania weksla, jego przekazania J. W. (1) i porozumienia co do wypełnienia weksla, skoro pozwana zaprzeczała podpisaniu weksla i zawarciu porozumienia co do jego wypełnienia. Dopuszczenie przez Sąd I instancji tego dowodu byłoby zatem niecelowe, a ponadto prowadziłyby do nieuzasadnionego przedłużenia toczącego się postępowania. Ponadto Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że przedmiotowy wniosek był spóźniony, gdyż postępowanie niniejsze toczyło się w trybie szczególnym – w postępowaniu nakazowym, w którym – zgodnie z art. 493 § 1 k.p.c. – w zarzutach pozwany powinien powołać wszystkie zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, a także powołać wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie. Dowód z przesłuchania stron nie został zgłoszony przez pozwaną w zarzutach przeciwko nakazowi zapłaty a w toku postępowania nie ujawniły się żadne nowe okoliczności, które uzasadniałyby zgłoszenie takiego dowodu – na powołaną we wniosku tezę. Wniosek w tym przedmiocie nie został także zgłoszony przez ustanowionego dla pozwanej pełnomocnika z urzędu, bezpośrednio po jego ustanowieniu, co nastąpiło w listopadzie 2012 r., a dopiero na ostatnim posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę, przed samym jej zamknięciem.

Brak jest również podstaw do uznania, że doszło do naruszenia art. 245 k.p.c. poprzez przeprowadzenie przez sąd I instancji dowodu z kserokopii umowy pożyczki z dnia 7 marca 2003 r.

Sąd Okręgowy nie wskazał, że uznał przedmiotowy dokument za dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., natomiast możliwe było potraktowanie przedmiotowej kserokopii jako innego środka dowodowego, co dopuszcza przepis art. 309 k.p.c., w sytuacji, gdy oryginał przedmiotowej umowy zaginął na policji i jego ocena w powiązaniu z pozostałymi dowodami. Sąd Apelacyjny w pełni podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 5 listopada 2008 r., I CSK 138/08 (LEX nr 548795), że w kodeksie postępowania cywilnego nie zawarto zamkniętego katalogu środków dowodowych i dopuszczalne jest skorzystanie z każdego źródła informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jeśli tylko nie jest to sprzeczne z przepisami prawa. Art. 309 k.p.c. może mieć zastosowanie także do niepodpisanych wydruków komputerowych.

Za bezzasadny należało także uznać zarzut naruszenia art. 246 k.p.c. w związku z art. 247 k.p.c. poprzez dopuszczenie pomimo ustawowego ograniczenia dowodu z zeznań świadka J. W. (1).

Zgodnie z art. 246 k.p.c. jeżeli ustawa lub umowa stron wymaga dla czynności prawnej zachowania formy pisemnej, dowód ze świadków lub z przesłuchania stron w sprawie między uczestnikami tej czynności na fakt jej dokonania jest dopuszczalny w wypadku, gdy dokument obejmujący czynność został zagubiony, zniszczony lub zabrany przez osobę trzecią, a jeżeli forma pisemna była zastrzeżona tylko dla celów dowodowych, także w wypadkach określonych w kodeksie cywilnym. Z kolei przepis art. 247 k.p.c. stanowi, że dowód ze świadków lub z przesłuchania stron przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu obejmującego czynność prawną może być dopuszczony między uczestnikami tej czynności tylko w wypadkach, gdy nie doprowadzi to do obejścia przepisów o formie zastrzeżonej pod rygorem nieważności i gdy ze względu na szczególne okoliczności sprawy sąd uzna to za konieczne.

Ograniczenia dowodowe z powołanych przepisów nie mogły zatem dotyczyć niniejszej sprawy, gdyż nie jest ona sprawą pomiędzy stronami umowy pożyczki, a ponadto dokument umowy pożyczki został zagubiony przez osobę trzecią – policję.

Odnosząc się z kolei do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, sprzeczną z zasadami logiki oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, ich ocenę oraz sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, należało mieć na uwadze, że zgodnie z art. 233 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Poprawność rozumowania sądu powinna być możliwa do skontrolowania. Tylko w przypadku gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnienia jednoznacznie praktycznych związków przyczynowo – skutkowych przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r. IV CSK 290/09, LEX nr 560607, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2009r., III AUa 261/2009, LexPolonica nr 2102197).

W związku z powyższym postawienie Sądowi pierwszej instancji skutecznego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania naruszenia przepisów prawa procesowego o dowodach lub uchybienia zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, bowiem tylko takie zarzuty można przeciwstawić uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. W tej sytuacji nie będzie wystarczające samo przekonanie strony o innej niż wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1998 r. III CKN 4/98, Lex Polonica nr 2111041, z dnia 10 kwietnia 2000 r. V CKN 17/00 OSNC 2000/10/189).

Sąd I instancji dokonując ustaleń stanu faktycznego szczegółowo wskazał dowody, na których się oparł oraz dla którego pozostałym dowodom odmówił wiarygodności.

W szczególności ustalając, iż weksel został podpisany przez pozwaną, Sąd Okręgowy w całości podzielił w tej kwestii ustalenia opinii pisemnej biegłego do spraw pisma ręcznego T. J. oraz jego ustne wyjaśnienia złożone na rozprawie. Wskazał, że opinia sporządzona przez biegłego T. J. jest wyczerpująca i przekonująca, odnosi się do kwestii zawartej w tezie dowodowej, zawiera uzasadnienie sformułowane w sposób przystępny i zrozumiały także dla osób nieposiadających wiadomości specjalnych. Jest sporządzona w sposób prawidłowy i rzetelny, zgodny z zasadami logiki, a jej wnioski są jednoznaczne i stanowcze. Sprawozdanie z dokonanych czynności i spostrzeżeń, odpowiedzi na postawione biegłemu pytania udzielone zostały w sposób kategoryczny, zaś wnioski oraz uzasadnienie pozwoliły na sprawdzenie logicznego toku rozumowania. Wskazał także, że biegły T. J. oparł swą opinię na szerokim materiale porównawczym, wskazanym przez obie niniejszego postępowania cywilnego, w dużej części bezwzględnie, natomiast ekspertyza w postępowaniu karnym oparta była na niewielkim zakresowo materiale porównawczym i dowodowym.

Wbrew zarzutowi z punktu 3 d) apelacji Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że pozwana nie kwestionowała sporządzonej przez biegłego T. J. metodyki sporządzenia opinii ani sposobu jej sporządzenia, czy materiału na którym opinia została oparta i przyjął, że zgłoszenie kolejnego wniosku o następną opinię wynikało wyłącznie z niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii, co nie jest wystarczającym powodem dla ponowienia opinii na okoliczności już zbadane w sprawie przez biegłego, który sporządził prawidłową i rzetelną opinię (por. orz. Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., sygn. I UK 102/09, LEX nr 537027, także wy. Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 maja 2013 r., sygn. akt III AUa 1188/12, LEX nr 1321890). Sąd rozpatrujący daną sprawę ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych tylko wtedy, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia istotnych okoliczności. Sąd I instancji słusznie ustalił, iż opinia sporządzona przez biegłego z zakresu badania pisma ręcznego T. J. nie zawiera takich braków i naświetla wszystkie istotne w sprawie okoliczności. Wiek podpisu sporządzonego pod wekslem nie był przedmiotem opinii, a pozwana tej kwestii w ogóle nie podnosiła w zarzutach ani później, przed sporządzeniem opinii przez biegłego. Czas nakreślenia przez pozwaną podpisu nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Z kolei ekspertyza sporządzona na potrzeby innego postępowania nie jest opinią w rozumieniu art. 278 k.p.c. Ekspertyza sporządzona w postępowaniu karnym miała inne cele niż opinia wydana w postępowaniu cywilnym, oparta była na niewielkim zakresowo materiale porównawczym i dowodowym. Należy mieć również na uwadze, że pozwana w apelacji nie powołała zarzutu dotyczącego oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego.

Nie naruszają również zasad swobodnej oceny dowodów ustalenia Sądu Okręgowego, iż pozwana nie wykazała, że weksel został wypełniony niezgodnie z upoważnieniem oraz że powód działał świadomie na szkodę pozwanej w chwili nabycia weksła, opierające się w tym zakresie na zeznaniach świadka J. W. (1), w powiązaniu z innymi dowodami przeprowadzonymi w sprawie.

Wbrew twierdzeniom pozwanej dowód z opinii biegłego wykazał jednoznacznie, że złożyła ona podpis na wekslu, a skoro pozwana twierdziła ponadto, że nie było żadnego porozumienia wekslowego, to wypełnienie weksła na żadaną kwotę nie mogło być sprzeczne z takim porozumieniem. Upoważnienie do wypełnienia weksła według własnego uznania zostało udzielone remitentowi poprzez wręczenie weksła in blanco, podpisanego przez pozwaną a następnie przeszło z wszystkimi prawami na kolejnego prawnego nabywcę weksła. Podnieść należy, że powstanie stosunku prawnego związanego z wekslem in blanco nie wymaga konieczności wyraźnego ustalenia na piśmie sposobu wypełnienia weksła, może to nastąpić w sposób dorozumiany. Do głównych zasad prawa wekslowego należy zasada samodzielności podpisu wyrażająca się w tym, że złożenie podpisu na dokumencie wekslowym spełniającym warunki formalne oznacza zaciągnięcie zobowiązania wekslowego.

Z kolei do uznania świadomego działania nabywcy weksła na szkodę dłużnika nie wystarcza, aby w chwili nabycia weksła wiedział on o istnieniu zarzutów ze stosunku osobistego. Nacisk należy położyć na świadomość nabywcy, iż chciał on wyrządzić dłużnikowi szkodę, pozbawiając go, poprzez nabycie weksła w drodze indosu, możliwości podniesienia zarzutów. Jeżeli nabycie tą drogą weksła i jego zapłata nie prowadzą do wyrządzenia szkody, a jedynie prowadzą do wyegzekwowania należności, którą był zobowiązany zapłacić dłużnik, brak jest podstaw do stwierdzenia,

że ma miejsce świadome działanie na szkodę dłużnika wekslowego w rozumieniu art. 17 prawa wekslowego (vide: wyrok SN z dn. 13.02.2003 III CKN 567/01 LEX nr 78866).

Sąd Okręgowy zasadnie uznał więc, iż w świetle dokonanych ustaleń i zebranych dowodów, pozwana nie wykazała, że powód działał świadomie na szkodę dłużnika w chwili nabycia weksla. Z twierdzeń powoda wynika, że nigdy nie toczyło się przeciwko niemu żadne postępowanie karne z doniesienia pozwanej. Nic nie wiedział on na temat postępowania prowadzonego przez prokuraturę i nie był przesłuchiwany przez żadne organa na okoliczność przedmiotowego weksla. Z kolei ze sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w Białymstoku pod sygn. akt I C 2635/04 powód miał jedynie wiedzę o kwestionowaniu przez pozwaną podpisania jakichkolwiek weksli, natomiast wobec zapadnięcia w tej sprawie prawomocnego wyroku z dnia 14 lipca 2005 r. oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 lipca 2005 r., sygn. akt I ACa 654/05, potwierdzających jego roszczenia, nie można uznać, że miał świadomość działania na szkodę pozwanej, tj. o istnieniu zarzutów przysługujących pozwanej wobec J. W. (1) – remitenta, skoro zarzuty pozwanej w tym zakresie zostały uznane w tej sprawie za niezasadne.

Brak jest w konsekwencji także podstaw do uznania, że wystąpił błąd w ustaleniach faktycznych Sądu I instancji przyjętych za podstawę wyroku poprzez uznanie, że powód nabywając weksel nie działał świadomie na szkodę pozwanej jako dłużnika wekslowego.

Nie można również uznać za sprzeczne z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego ustalenie przez Sąd I instancji, że pozwana zawarła z J. W. (1) umowę pożyczki (pożyczek) opiewającą na łączną kwotę 200 000 zł, które zostało oparte na kopii umowy pożyczki oraz zeznaniach świadka J. W. (1). Potwierdzają one złożenie podpisu na umowie przez pozwaną, która kwestionowała także złożenie podpisu na wekslu, co w świetle dowodu z opinii biegłego okazało się niewiarygodne. Ponadto fakt zawarcia umowy pożyczki stanowiącej powód podpisania weksla nie ma zasadniczego znaczenia w sprawie, gdyż powód wywodził swoje roszczenie z weksla i na tej podstawie został oparty nakaz zapłaty oraz wyrok Sądu Okręgowego.

Brak było również podstaw do uznania zasadności zarzutów naruszenia prawa materialnego, w szczególności nie uwzględniają one faktu, że weksel w chwili wystawienia był wekslem in blanco.

Skoro pozwana, jak sama twierdzi, nie zawarła żadnej umowy z remitentem w zakresie wypełnienia weksla, to trudno uznać, że został on uzupełniony wbrew woli pozwanej i niezgodnie z upoważnieniem. W nauce i orzecznictwie dominuje pogląd, że ani niezupełność, ani nawet brak uzgodnień dotyczących zasad uzupełnienia weksla nie wpływa na powstanie odpowiedzialności wekslowej dłużnika wywodzonej z wypełnionego weksla. Należy w tym zakresie w pełni podzielić stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w orzeczeniu z dnia 5 lutego 1931 r., Rw. 2668/30.10, że osoba, która podpisała weksel przed jego całkowitym wypełnieniem, a nie prowadziła z wierzycielem wekslowym żądanych układów co do sposobu wypełnienia weksla, nie może podnosić zarzutu, że weksel niezgodnie z jej wolą został wypełniony. Ponadto jak słusznie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 października 2008 r., IV CSK 238/08 (LEX nr 590265), ani niezupełność, ani nawet brak uzgodnień dotyczących zasad uzupełnienia weksla nie wpływa na powstanie odpowiedzialności wekslowej dłużnika wywodzonej z wypełnionego weksla. Odpowiedzialność ta oceniana być musi według treści weksla, co stanowi konsekwencję samodzielności i abstrakcyjności zobowiązania wekslowego. Stawia natomiast w trudniejszej sytuacji dłużnika, który chciałby się uwolnić od odpowiedzialności. Skoro bowiem dłużnik może podważać sposób wypełnienia weksla wręczonego remitentowi jako niepełny jedynie poprzez powołanie się na naruszenie uzgodnionych zasad uzupełnienia jego treści, musi wykazać, że konkretne uzgodnienie w jakiegokolwiek formie nastąpiło. Zaniechanie ograniczeń w zakresie kształtowania treści weksla in blanco odczytywać należy na korzyść uprawnionego, który może nadać wekslowi treść według swojego uznania, z wykorzystaniem przewidzianych w prawie wekslowym postanowień kształtujących zakres odpowiedzialności dłużnika. (...) Remitent wypełniający weksel in blanco zastępuje wystawcę, działając z jego upoważnienia, dlatego umocowany jest do wyboru odpowiedniej formuły określenia terminu płatności w zakresie niesprzecznym z postanowieniami porozumienia wekslowego.

Uprawnienie do wypełnienia weksła obejmuje elementy obligatoryjne wskazane w art. 101 prawa wekslowego. W konsekwencji remitent mógł opatrzyć wekslem dowolnym terminem i miejscem płatności, w tym datą, w której zaniósł weksel powodowi oraz datą płatności weksła 8 listopada 2010 r. Wobec uzupełnienia weksła przez remitenta przed indosem, brak było podstaw do dokonywania ustaleń w powołanym zakresie na podstawie art. 102 prawa wekslowego. Zgodnie z powołanym przepisem tylko weksel własny bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem, w braku osobnego oznaczenia, miejsce wystawienia weksła uważa się za miejsce płatności, a także za miejsce zamieszkania wystawcy.

Jeżeli umowa wekslowa nie określa terminu - remitent może go oznaczyć w sposób jaki uzna za stosowny, nie jest przy tym wykluczone oznaczenie płatności "za okazaniem". Tylko w takim przypadku znajdzie zastosowanie uregulowanie z art. 34 prawa wekslowego, zgodnie z którym weksel za okazaniem jest płatny przy przedstawieniu i powinien być przedstawiony do zapłaty w ciągu roku od dnia wystawienia.

W przedmiotowej sprawie remitent uzupełnił weksel poprzez wskazanie konkretnej daty płatności i dopiero od tej daty zaczął biec trzyletni okres przedawnienia określony w art. 70 prawa wekslowego, stąd roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu.

Z kolei uzupełnienie przez remitenta weksła o klauzulę „bez protestu” nie powoduje nieważności weksła, gdyż klauzula ta ma znaczenie tylko i wyłącznie w przypadku zwrotnego poszukiwania przez posiadacza weksła, a nie dochodzenia należności od wystawcy weksła. Zgodnie z art. 46 prawa wekslowego wystawca, indosant albo poręczyciel przez zastrzeżenie "bez kosztów", "bez protestu" lub przez inne równoznaczne, napisane na wekslu i podpisane, mogą zwolnić posiadacza weksłu od protestu spowodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia, jako warunku zwrotnego poszukiwania.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w punktach 1 i 2 sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c w zw. z art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. o opłatach za czynności radców prawnych oraz ponoszeniu przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 490) obciążając pozwaną w całości kosztami zastępstwa procesowego powoda według stawek minimalnych, gdyż apelacja została uwzględniona tylko w nieznacznej części.